

INGLIZ TILI LEKSIKANI O'RGATISHDA LEKSIKANING ROLI

Ergasheva Dilafruz G'ulomjonovna

Beshariq tuman 1-son kasb-hunar maktabi Ingliz tili fani o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.12788550>

Abstract: *In this article, information about the role of the lexicon in teaching English vocabulary is reflected.*

Key words: *Lexical materials, vocabulary of the language, reading and speaking a text in a foreign language, technical tools, educational, professional pedagogical goals.*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ingliz tili leksikani o'rgatishda leksikaning roli borasida ma'lumotlar o'z aksini topadi.*

Kalit so'zlar: *Leksik materiallar, Tilning lug'at boyligi, xorijiy tildagi matnni o'qib va uni gapirib berish, Texnika vositalari, tarbiyaviy, kasbiy pedagogik maqsadlar.*

Introduction.

Ingliz tili leksikani o'rgatishda talabalarni maktabda ingliz tili fanidan olgan bilimlarini chuqurlashtirish hamda ularning nutq faoliyatini o'stirish, so'zlashish, yozish, o'qib tushuna bilish qobiliyatini kuchaytirish, o'z faniga oid adabiyotlarni o'qib tarjima qilish va ulardan foydalanish.

Ingliz tili o'quv kursning o'rganish obyekti tilning asosiy birligi bo'lgan so'z, ingliz tilining lug'at tarkibi va uning fraziologik fondi hisoblanadi. Tilning lug'at boyligi jamiyat hayoti bilan chambarchas bog'liqdir.

O'qitilayotgan bu fan hayotning barcha jabhalarida ro'y beradigan va tilning lug'at tarkibida aks etayotgan o'zgarishlarni o'z ichiga oladi.

Fan oldiga qo'yilgan maqsadlardan yana biri o'tilgan grammatik – leksik materiallar asosida talaba nutqini yaxshilash darak, so'roq va undov gaplarni leksik – sintaktik jihatdan to'g'ri tuzish, fonetik jihatdan to'g'ri fan bo'yicha bilim, ko'nikma va malakaga qo'yiladigan talabalar, 1-bosqichda Ingliz tili darslarida o'zlashtirilishi kerak bo'lgan 800 dan ziyod leksik birlikni o'rganib, ularni og'zaki nutqda ishlata olish ko'nikma va malakalarini o'rgatib boiladi. Bunda talabaning leksik so'z boyligini oshiriladi, kasbiy muloqot va nutqiy madaniyatga yo'naltiriladi. Ingliz tilida turli matnlarni o'qitib ularni tinglab tushunganini gapirishga o'rgatiladi, dialoglar tuzdiriladi. Talaba turli xil gaplarni tarjima qila olishi, qisqa hikoyalar tuzishi va o'z fikrini ingliz tilida bildira olishi kerak.

Har bir so'zlashuvchi uchun 15-17 nutq birligi to'g'ri keladi. Ingliz tili darslarida tarjima uchun beriladigan materiallarni o'qib chiqib, matn mazmunini gapirtiriladi. Dars davomida turli xil inglizcha hikoyalarni va mutaxassislikka tegishli bo'lgan matnlarni o'qib tushunishga o'rgatiladi. Bu ingliz tilida nutqni rivojlantirish mavjud bo'lgan xorijiy tildagi matnni o'qib va uni gapirib berishga yordam beradi va yanada murakkabroq tekstlardan foydalanishni talab qiladi.

Ingliz tili darslarida eshitgan, ko‘rgan yoki o‘qigan mavzusi asosida o‘z fikrini turli xil leksik birlikka yordamida birinchi bosqich leksik va grammatik materialini yozma ravishda bayon qilishni talab qiladi.

Talabalarning yozma nutqi shakllarini yanada chuqurroq bilishga asoslangan bo‘lib, bunga ular o‘z fikrini ingliz tilida chiroyli qilib ifodalab berishlari kerak. Fanning o‘quv rejadagi boshqa fanlar bilan o‘zaro bog‘liqligi va uslubiy jihatdan o‘zaro ketma-ketligi; Ingliz tili fani bevosita tilshunoslik va matnshunoslik fanlari bilan yaqindan aloqada u adabiyot-shunoslik masalalariga matn til-shunosligi, tilning ichki qurilishi lingvistik tahlil qiladi. Matn analizida matnning mavzusi va uslubi bilan ish ko‘radi va shu asosida mantga ta’luqli bo‘lgan fanlarning ilmiy xulosalariga tayanadi.

Ingliz tili fani maktab va kollejlarda egallangan bilimlarini yuqori darajada o‘zlashtirishda katta ahamiyatga ega. Ingliz tilidagi kitob va lug‘at bilan mustaqil ishlash, matnni tushunish va gapirishni o‘z ichiga oladi. Talaba ko‘proq mustaqil ishlashi kerak. Mamlakatimizning oliy o‘quv yurtlari oldida talabaning nafaqat bilim doirasi kengaytirish, balki shu o‘rganilayotgan tilda fikrlash va barcha vazifalarni ham rejalashtirgan. Talaba mustaqil ishi ikki ko‘rinishga ega:

1. Dars jarayonida yangi pedagogik va axborot texnologiya yordamida tekstlarni eshitish, va ularni to‘g‘ri talaffuz qilish: tekstlarni pauza va pauzasiz eshitish va gapirib berish. Leksik materiallar asosida tarqatma materiallar bilan ishlash.

Yangi pedagogik va axborot texnologiyalar yordamisiz asosida hikoyalar tuzish.

2. ko‘rinishi esa dasrdan tashqari talabalarning ingliz tiliga oid bo‘lgan kechalar va shu orqali ingliz tilida yaxshi so‘zlasha oladigan talaba ko‘rgini o‘tkazish tadbirlari kiradi. Bu tadbirlar dars jadvaliga kiritilmaydi va o‘qituvchi tomonidan kuzatiladi.

Chet tilidagi kitob va lug‘at bilan mustaqil ishlash, chet tilidagi so‘zlashishni eshitish va grammatik shakllarni to‘g‘ri ishlatish:

Talabalarni mutaxassislika doir matnlar ustida ishlashga o‘rgatish. Kelajakda sohaga doir ish hujjatlarini ariza, taqriz, biografiya, uzrnoma, rasmiy va xususiy xatlar mustaqiltarзда, yozma shaklda yozish ko‘nikma va malakalarini takomillashtirish:

Informasion – uslubiy ta’minoti.

Plakatlar.

Texnika vositalari:

Talabalarning ishlaridan namunalari:

Tarqatmalar:

O‘qitishning texnik vositalari:

Magnitafon:

O‘quv kompyuterlari:

Vidoiklip.

Ingliz tili fani bo‘yicha talabalar bilimini baholash mezonlari. Joriy baholash: birinchi, ikkinchi kursda har bir semestr uchun ajratilgan 30 soat dars jarayonida talaba 85 % gacha ball olishi mumkin, har 5 soat amaliy mashg‘ulotdan so‘ng JB o‘tkaziladi. JB soni 3 ta har bir JB uchun talaba 28, 29 ball gacha baholandi leksika tilshunoslik asosiy kursning uzviy qismi bo‘lib, tilshunoslik sohasidagi yo‘nalishlarda muhim o‘rin tutadi. Tilning leksikasini o‘rganish juda keng soha bo‘lib, u so‘zlarni hosil qilish, lug‘at sostachining

bayishi va nutqda ishlatilishi, ma'nolarning o'zgarishi va kengayishi turli terminlarning qo'llanilishi kabi bir qator masalalarni qamrab oladi.

Shu tufayli, leksikalogiyaning ma'no tomonlarini o'rganuvchi alohida – alohida sohalari mavjud bo'lib, ular so'zni ilmiy tadqiq etish bilan belgilanadi. Xuddi 1-kursdagidek monologik nutq o'ylab tasvirlab berishga asoslangan, lekin fikr berish yanada qiyinroq mukammalroq leksik – grammatik material berishi kerak. Agar birinchi yil bilan qiyoslansa, bu yilgi materiallar alohida berilgan kursda chet tilini o'qish va o'qitishning amaliy jarayonida ta'lim – tarbiyaviy, kasbiy pedagogik maqsadlarini amalga oshirish ham nazarda tutuladi. Amaliy maqsad talabalarda tilshunoslikka oid ko'nikmalarni shakllantirishdan iborat.

Tilshunoslikka oid ko'nikmalar til tizimini bilish va ingliz tilida aloqa qilish jarayonida ishlatish qoidalarini o'z ichiga oladi. Mustaqil O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy – siyosiy rivojlanishini uning bozor iqtisodiyoti, chet mamlakatlar bilan tashqi siyosiy rivojlanishini aks ettiruvchi atamalar va muloqot mahoratini egallashiga alohida ahamiyat beriladi.

Pedagogik va kasb tanlashga oid nutq aloqa vositalarini O'zbekiston Respublikasining bozor iqtisodiyotiga o'tishi, xalqaro ish aloqalarining kegayishi, xalq xo'jaligida yangi yo'nalishlarning rivojlanishi bilan bog'liq bo'lgan, eng muhim sohalar deb hisoblanadi. Tilshunoslik va mamlakatshunoslikka oid ko'nikma o'rganilayotgan til mamlakatning ijtimoiy – madaniy rivojlanishi xususiyatlarini, shu mamlakat tarixi va sat'atini bilish va ular asosida nutq o'stirishni o'z ichiga oladi. Nutq amaliyoti kursida ingliz tilini o'qitish kommunikativ – uslubiy ko'nikmani shakllantirishdagi kasbiy pedagogik maqsadni ham ko'zlaydi. Kursning asosiy vazifasi ingliz tilini egallashning sifat jihatidan takomillashuvidir. II kursda og'zaki va yozma nutq asoslarini o'rganish mukammalroq bo'ladi.

Bu yanada murakkab chuqurlashtirilgan materiallardan bo'lgan tekisliklarini va til talqinini chuqurlashtirilgan materiallardan foydalanishni talab qiladi. Bu ayniqsa matn tahlili mashg'ulotlarida leksikalogiya, fanlaridan olingan bilimlarini tadbiiq etish bilan boyitiladi. Bu bosqichda mamlakatshunoslikka oid mavzular ham muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga bir qator til o'rganilayotgan davlatning ro'znomada jurnallarini, zamonaviy yozuvchilarning badiiy asarlari o'quv material sifatida ishlatilishi kerak.

Og'zaki va yozma nutq amaliyoti fani ingliz filologiyasi bo'yicha mutaxassis tayyorlashda asosiy rolni o'ynaydi. Ingliz tili "Og'zaki va yozma nutq amaliyoti" kursining maqsadi va vazifalari. "Og'zaki va yozma nutq amaliyoti"ni o'rganish maqsadi talabalar tarkibiga bo'lajak mutaxassislar, filologlar, pedagoglar, madaniyatlararo vazifalar, nutqiy va kommunikativ bilimlar kiradigan malaka va mahoratini shakllantirishdan iborat. Mutaxassislarning o'zga til madaniyati tarkibiga insonga o'qish, bilim olish, tarbiya va rivojlanish nuqtai nazardan ingliz tilini kommunikativ o'qitish jarayoni berishi mumkin bo'lgan ma'noviy boylik kiradi.

O'zga til – madaniyatining rivojlantiruvchi jihati nutqiy va kommunikativ qobiliyatlar, jumladan fonetik eshitish, tahmin qilish, farqlash, o'xshatish mantiqiy bayon etish tilni sezish, nutq faoliyatining turli shakllari va usullaridan foydalanish, nutq faoliyati

bilan bog‘liq ruhiy funksiyalar xotirlash, e‘tibor qilish, tasavvur qilish, intellekt – aql idrok, sintez qilish, mehnatsevarlik, irodalik, sobitqadamlilik, faollik va boshqalar:

Fani tugatish bo‘icha bo‘lajak filolog – pedagoglar quyidagi bilimlarni egallashlari lozim:

Singvistil bilimlar:

Ingliz tili tizimini hamda uni o‘zga til bilan kommunikatsiya jarayonidagi muloqotlarning ijtimoiy – maishiy, ijtimoiy- madaniy, ijtimoiy – siyosiy hamda kasbiy sohalarda statistik bilimlar, leksik bilimlar va so‘z yasash moddellari: Kasbiy yo‘naltirilgan leksika – so‘z boyligi; Kasbiy mehnat faoliyatining kommunikativ sohalari, filolog mutaxassisning kasbiy muloqoti va nutqiy madaniyati:

BIRINCHI BOSQICH

Birinchi bosqich o‘quv meyoriy xususiyat ega ko‘p ishlatiladigan hamda keng tarqalgan leksik hodisalarni, turli hil so‘z birikmalari va idiomatik birliklarini o‘z ichiga olganligi bilan xarakterlidir.

Birinchi bosqichda o‘zlashtirilishi kerak bo‘lgan leksik minemum kundalik turmush mavzusiga tegishli bo‘lgan 1000 dan ziyod leksik birlik tashkil etadi. Birinchi bosqichning asosiy maqsadi og‘zaki va yozma nutqini rivojlantirish, o‘tilgan leksik materiallar asosida talaba nutqini yaxshilash, darak, so‘roq va undov gaplarni leksik – sintaktik jihatdan to‘g‘ri tuzish, hamda ularni og‘zaki nutqda erkin ishlata olishni ta‘minlashdan iboratdir. So‘zlashishga o‘rgatishda, odatda, talabalar ingliz tilida maktab dasturi darajasida gapira oladi, deb tahmin qilinadi.

Tinglab – tushunish:

O‘tilgan mavzular asosida tinglangan materiallar, bayon etilgan axborotlar va materiallar andivideo matnlarning asosiy mazmuni tushunishlari, tinglangan muammolar mavzusini aniqlay olishlari kerak.

Audio matnda yangi so‘zlar 5 % gacha bo‘lishi mumkin, ularni kontekstdan tushunib olish talaba uchun murakkab emas. Tinglash vaqti 4-5 min. Hozirgi zamonda kelib nutq tezligi daqiqada 120-140 ta bo‘g‘indan iborat bo‘lishi kerak.

Gapirish:

Turli xil monologlarni ishlata olishi; jumladan, ko‘rganini, o‘qiganini, tushuntirib berish, qisqa xabar qilish, ta‘riflash, o‘z fikrini bildira olishi kerak. Hozirgi zamon yangi pedagogik texnologiyada nutq ishtirokchisi bo‘lgan har bir so‘zlashuvchi uchun 12-15 nutq birligi to‘g‘ri keladi. Talabalar matnni aniq ifodali va tovushlarni, to‘g‘ri talaffuzdagi ohang bilan o‘qishi badiiy publisistik hamda ilmiy ommabop matnlarni to‘la tushunishi kerak.

O‘qish tezligi 1 daqiqada 300 belgini tashkil etadi. Tarkibida kamida 8 ta yangi so‘zi bo‘lgan badiiy matnlarni, murakkab bo‘lmagan ilmiy – ommabop matnlarning asosiy mazmunini tushunishi kerak. O‘qilayotgan matnda o‘z munosabatini bildira olishi kerak. O‘qish tezligi 1 daqiqada 500 ta belgini tashkil etadi. Eshitgan, ko‘rgan yoki turli xil leksik birliklar yordamida birinchi bosqich leksik materialini yozma ravishda bayon qilish;

Ikkinchi bosqich:

Ikkinchi bosqichda og‘zaki va yozma nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish yanada murakkabroq matnlar misolida til voqealiglarini sharxlash yordamida amalga oshiriladi.

Turli sohalarga oid bo‘lgan mavzular o‘zlashtirilishi sababli, talabalar so‘z boyligini 1200 ta leksik birliklar bilan boyitiladi. Bu bosqichda asosiy e‘tibor idiomatik ifodalarga va og‘zaki nutqda ko‘p ishlatiladigan og‘zaki nutq so‘z birikmalarini o‘zlashtirishga qaratiladi.

Gapirish ikkinchi bosqichda yanada murakkabroq jarayonlar bilan o‘tadi, ya‘ni talaba o‘tilgan leksik material asosida ingliz tilida erkin muloqot qila olishi kerak. Bu jarayon turli xil so‘z birikmalarini o‘zlashtirish bilan bir qatorda ingliz tilidagi dialoglarning tuzilishi, ularning hajmini, ularning tarkibidagi netral so‘zlarni o‘zlashtirish bilan amalga oshiriladi.

Ikkinchi bosqichda o‘qishning uch turdagi ko‘nikmalari jadal rivojlantiriladi. O‘qish jarayonida talabalar til birliklarini lingvistik tahlil qila olishlari kerak. Lingvistik tahlil o‘z ichida so‘zning leksik tuzilishi va ma‘no xususiyatlarini oladi. Uy o‘qishi uchun Angliya va Amerika yozuchilari ijodidan asl namunalar tanlab olinadi. Talabalar o‘qilgan matnni erkin so‘zlab berish hamda uni tahlil qilishni o‘rganadilar. Uy o‘qishi ikkinchi bosqichda haftasiga 2 soat o‘tiladi va talabalar hafta davomida kamida uni tahlil qila olishlari maqsad qilib qo‘yilgan.

Tinglab – tushunishi; o‘tilgan mavzular asosidagi matnlarni to‘liq tushunishlari to‘g‘ridan – to‘g‘ri muloqotda matnlarni asosiy mazmunini tushunishlari kerak. Audio matnda yangi so‘zlar 10 % gacha bo‘lishi mumkin va talaba ularni konteks orqali tushunib oladi. Tinglash vaqti 5-6 min. Nutq tezligi 1 daqiqada 140-160 ta bo‘g‘indan iborat bo‘lishi kerak.

Gapirish oldidan tayyorlangan va tayyorlanmadan holatlarda talaba og‘zaki nutq mavzularida suhbat olib borish ko‘nikmasiga ega bo‘lishi kerak. Har bir talaba uchun 12-14 ta replika to‘g‘ri keladi. O‘rganish o‘qishi; o‘rganilayotgan matnni aniq, ifodali, hamda to‘g‘ri ovoz chiqarib o‘qish, matnni to‘liq va batafsil tushunishi kerak. O‘qish tezligi 1 daqiqada 350 ta belgidan iborat bo‘lishi kerak.

Tanishuv o‘qishi 10 % gacha notanish so‘zlar ega bo‘lgan badiiy, gazeta matnlarning asosiy ma‘nosini tushunish. O‘qish tezligi 1 daqiqada 600 ta belgi bo‘lishi lozim. Ikkinchi bosqich yakunida bakalavr quyidagilarni bilishi kerak.

Dunyo xaritasidagi davlatlar joylashuvini ingliz tilida so‘zlashuvchi mamlakatlarning siyosiy va ma‘muriyat tuzilishi an‘analarini va shu mamlakatlarning asosiy mazmunini tushuntira olishi kerak.

Ijtimoiy – madaniy bilimlar: ingliz tilida so‘zlashuvchi mamlakatlarning jo‘g‘rofiya tuzilishini, yangiliklar, xabarlar, radio yangiliklari joylashuvchi va diqqatga sazovar bo‘lgan joylari, madaniyati, tarixiy ma‘lumotlarni chuqur o‘zlashtirish, muloqot jarayonida kerak bo‘ladigan ko‘nikmalarni kengaytirish;

Uchinchi bosqichda og‘zaki va yozma nutqni egallash bo‘yicha ishlar yakunlanadi, hamda o‘qitish jarayonining filologik yo‘naltirilganligiga e‘tibor qaratiladi, bunda til hodisalarining tahlili shuningdek, ularning og‘zaki va yozma nutqda muqobil qo‘llanishi ustida ishlar olib boriladi.

Talabalarning leksik zaxirasini kengaytirish yoshlarning siyosiy, madaniy, ijtimoiy va maishiy hayot sohalariga leksikaning faol odat tusiga kirish hisobiga, shuningdek, joriy davriy nashrlarni o'qish hisobiga amalga oshiriladi. Leksika bilan tanishish davomida ingliz so'zlarning ma'no jihatdan torayishi va kengayishi tarkibiy – ma'noviy xususiyatlari ustida ishlash chuqurlashtiriladi.

Mashg'ulotlarda o'zaro hamkorlikning guruh shakllariga katta e'tibor qaratiladi. Shuning uchun talabalar dialog, polilog munozaralar, amaliy suhbatlar, bahslar, bahs-munozara munosabati va o'tilgan mavzular va leksika asosida monologik fikr bildirish, takrorlashga e'tibor qaratiladi. Uchinchi bosqichda talabalarda o'rganish, tanishish, ko'rish – kuzatish ko'nikmalari va mahoratli o'qish tarzida takomillashtiriladi. Tahminiy o'qish meyori – haftada 2 soat hajmda, uchinchi bosqich talabalari uchun 25-30 bet.

Tinglab tushunish:

Kundalik muloqot bilan bog'liq vaziyatlarda keng qo'llaniladigan jumla iboralarni, shu jumladan o'rganilayotgan matnlardagi o'zi uchun ahamiyat kasb etadi. Tinglash vaqti 6-8 min. Nutq tezligi: 1 daqiqada 160-180 bo'g'in. Tanishuv o'qish: 12% gacha notanish so'zlari bo'lgan matnni uning asosiy mazmuni bilan tanishish yoki muayyan vaziyatda berilgan savolga javob topish maqsadida lug'atsiz o'qish. O'qish tezligi minutiga 700 vosta belgi. **Yozuv:** - ma'ruzalarni yozib borish, eshitilgan o'qilgan va kuzatilgan axborot ma'lumotni umumlashtirish va qayd etish, matn yozish, berilgan kommunikativ vaziyat bo'yicha qisqa yoki kengaytirilgan axborot insho, esse yozish, jarayonida nutqning turli shakllaridan fikrlash, baholash, foydalangan holda o'z fikr – mulohazalarini mantiqiy izchillik bilan bayon etish.

Tarjima: Talaba matnning leksik – semantik jihatdan to'ldirilganligini inobatga olib, leksika, murakkab morfologik va sintaktik qurilmalarning tarjimasiga alohida e'tibor berilgan. Talaba uchun uchinchi bosqichning ohiriga kelib o'tilgan mavzular yoki matbuotda o'qigan maqolalari xabarlar, yangiliklar, ma'ruzalar bo'yicha qisqacha ma'lumot bera olishi va munozaraga kirisha bilishi shart.

Bakalavriat bosqichining asosiy o'quv materialini bu autentik, badiiy, ommaviy – siyosiy va mamlakatshunoslikka oid matnlardir. Bu bosqichda talabalarning so'z zahirasi, sheva, og'zaki tili va terminologik tizimlarni tushunishlari kengayib boradi. O'quv jarayonida 800 dan ortiq aktiv so'z birliklari talabalarning lug'at boyligini oshiradi. So'z birliklari ustida ishlashda asosiy e'tibor polisemiya, sinonimlar, antonimlar, so'zning ko'chma ma'nolari, hamda so'zlarning stilistik usullari, uslubiy vositalar va ekspressiv ma'nolari asosida matnni tahlil etishga e'tibor qaratiladi.

Turli xil aydio matnlarni funksional usullarini: kasbiy yo'nalishdagi matnlardan muhim axborotni tanlab olishlari kerak.

Ijro vaqti: 8-10 daqiqa

Nutq tezligi: 1 daqiqada 180-200 bo'g'in

Gapirish hajmi: har bir suhbatdoshga 16-18 gapdan iborat.

Monologik nutq: O'qilgan tinglangan va ko'rilgan masalalarning dolzarb muammolari bo'yicha mantiqiy ketma – ketlikda fikrlarni isbotlab berish va ifodalash, fikrlash, umumlashtirish va statistik tahlilni ishlatgan holda kengaytirilgan axborotlarni taqdim etish kerak.

Gapirish hajmi: 18-20 ibora.

O‘rganuv o‘qish: matnning mazmuniy axborotini chiqarish uchun badiiy va ommaviy – siyosiy matnlarning ma’nosini mayda tafsilotlarigacha tushunish, barcha statistik tahlil obyektlarining ma’no va mazmunlari darajasida tushunib olishi kerak.

O‘qish tezligi minutiga 450 belgi:

Tanishuv o‘qish: asosiy ma’nosini bilish uchun nutqning turli xil funksional usullarining matnini o‘qish yoki ma’lum bir vaziyatda berilgan savolga javob topa berish va o‘z ichiga 15% notanish so‘zlarni oluvchi matnni lug‘atsiz o‘qish:

O‘qish tezligi minutiga 800 belgi: kerakli axborotni olish maqsadida lug‘at bilan boyitiladi¹¹.

Adabiyotlar:

1. Temirov Y., Suyarova N. “Chet tili o‘qitish metodikasi” – Qarshi 2009 yil.
2. “Innovatsion darslarda o‘quvchilarning inglizcha fikrlash qobiliyatini rivojlantirish” Qashqadaryo ziyokori 2008 yil 13-son.
3. Ziyo Muhammedova B, Abdullayeva Sh. “Pedagogika. Oliy o‘quv yurtlari uchun darslik” Toshkent 2000 yil.
4. G‘ulomova N. “Adabiyot darslarida ilg‘or texnologiyalardan foydalanish” Toshkent 2003 yil.
5. “Innovatsion darslarda o‘quvchilarning inglizcha fikrlash qobiliyatini rivojlantirish” Ziyokor gazetasi 2008 yil.
6. Ishmuhammedov R. “Bolalarni tarbiyalash va sog‘lomlashtirish ishlarida pedagogik texnologiya” – Toshkent, UDAP 2004.
7. Ochilov M. “Yangi pedagogik texnologiyalar” Qarshi, Nasaf 2000 yil.
8. “Yangi tipdagi o‘quv muassasalari uchun namunaviy nizom va o‘quv rejalari” Toshkent 1993 yil.
9. Rogova G. “Xorijiy tillarni o‘qitish” – Toshkent 1993 yil.
10. Yo‘ldoshev J. Usmonov S “Pedagogik texnologiya asoslari” – Toshkent 2001 yil.
11. Ishmuhammedov R. “Innovatsion texnologiyalar yordamida ta’lim samaradorligini oshirish yo‘llari” – Toshkent 2005.

---

¹¹ Rogova “Xorijiy tillarni o‘qitish” Toshkent 1993.